

VONDSTMELDINGEN, GIFTEN, AANWINSTEN

samengebracht door Guido DESEYN en P. DEMOOR-VAN DEN BOSSCHE

GENT, MUSEUM VOOR INDUSTRIELE ARCHEOLOGIE EN TEXTIEL

1. Gietijzeren, groen gebrandlakte spirituskomfoor

Tafelmodel (buitenmaten Br. : 26 x L : 38 x H : 22 cm), merk "L'économe F.B.", met koperen brander en cilindervormig messing brandstofreservoir. Vermoedelijk daterend uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, vierkant model op voetjes, in- en uitgezwenkte zijden, houten bedieningsknop.

2. Twee radiatorplaatjes centrale verwarming

Rond, centraal geperforeerd, in koper gestampt, met opschrift : *Ets. CONDUCTA, Ledeborg Gand, 1 Chaussée de Bruxelles en Chauffage et Electricité VINCENT, Société Anonyme Gand Marché aux Grains.*
Schenking Ph. De Beerst Gent.

3. Gegoten klokje in koper-tin legering

Souvenir van de wereldtentoonstelling te Parijs in 1900; vereenvoudigde voorstelling van de ere-toegangspoort tot deze tentoonstelling; houder van een (verdwenen) uurwerk op houten basisplaat.

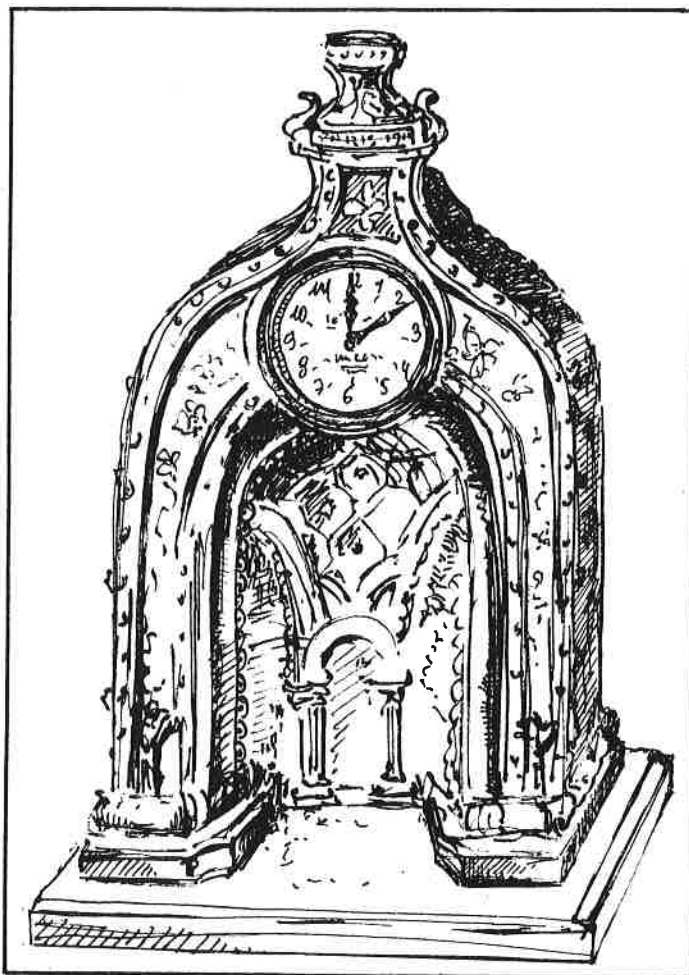
4. Breimachine

Modern tafelmodel merk *Sprint Multicotes* (S.A.R.L. Sprint nr. 7907, made in France)
Schenking Mw. Caese.

5. Foto katoenfabriek "De Porre - Gentbrugge"

Zwart-wit foto in vogelvluchtperspectief (135 x 110 cm, zonder houten kader) van de katoenfabriek, Ets. De Porre vanuit het Zuid-Oosten.

De oude koeltoren in vakwerkconstructie van ca. 1900 is nog aanwezig (datum opname

Klokje in "brass", souvenir van de wereldtentoonstelling te Parijs, 1900.

50-er jaren).

6. Diverse bedrijfs- en reclameplaten

- *Fabriek van Honingkoek en Nederlandsche Besschuit EXCELSIOR, oude firma J.J. Van Silfhout, Naamloze Vennootschap*, gebrandlakt wit met zwarte letters (afmetingen 60 x 40 cm., rechte hoeken, fabr. : D. Pollet, Gent) eerste kwart 20ste eeuw.

- *Firma Bolle P.V.B.A., kepis - berets - klakken - alpins*, gebrandlakt wit met zwarte letters (40 x 25 cm.; afgeronde hoeken, fabr. :

L. Van der Straeten, Gent) 20-30-er jaren.
- *Etablissements Ernest De Porre, Filature & Tissage de Coton, Gendbrugge-lez-Gand*, koperplaat met gedreven letters. (36 x 25 cm., rechte hoeken), ca. 1900-

- *Machines à coudre - Singer - naaimachines* (opschrift van zwierige letter S), rood en groen gebrandlakt, afbeelding van vrouw aan naaimachine met electromotor in kleuren lichtbruin, roze, grijs, zwart en wit; typische klederdracht 30-er jaren, achteraan-midden: medaillon (koperkleurig) met opschrift: *The Singer Man F.G. Co. Trade Mark* (60 x 90 cm., afgeronde hoeken, fab.: TP Bruxelles 359.6638. 1938 Emaillerie Belge-Brux.), te dateren 1938?

- *Roc Bronnen, Gand, Tel. 1885*, reliëfplaat, 8-zijdig gestampt in blik, kleuren in opdruk: donkergroen, goud, zwart (52 x 24 cm., taxe payée Bruxelles nr. 923/1927/24) art-decostijl, te dateren 1927?

- *La casquette Modern Sport*, lithografie op karton driekleurendruk, voorstellende een elegant geklede heer met pet (keperpatroonweefsel), lezende de krant "Les Sports". Merk: *Modern Sport, casquette de Grand Luxe*, verdeeld door het Huis Bolle, Onderstraat Gent. (29,5 x 40 cm., fabr.: la Lithographie Artistique, Bruges).

7. Sjablonen voor interieurversiering

In een achterkamer van het pand Plotersgracht 20 (Gent) werden een groot aantal zg. *sjablonen* in zwaar papier en karton aangetroffen door medewerkers van de Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie. Deze moeten hebben toebehoord aan een huisschilder of decorateur die daarmee muur- en plafondversiering met o.a. lakverf sjabloneerde (friezen, omlijstingen, alleenstaande motieven); een goedkope reproductietechniek van muurdecoratie reeds in gebruik sinds het begin van de 19e eeuw. Twee exemplaren, vermoedelijk voor veelvuldig gebruik, zijn uitgevoerd in zinkplaat (een fries met vierlobmotief, waartussen zwikken; en een enkelvoudig arabesk). Naar de gebruikte motieven te oordelen (art-nouveau en neo-classicisme) zijn deze sjablonen te dateren in het eerste kwart van de 20ste eeuw (gift DMSA).

8. Drukpers

Een drukmachine met platte inktgeving, merk H. Jullien te Brussel, werd gratis het M.I.A.T.

Twee etiketten "Oude Graan Jenever" van de stokerij St. Lucia te Hillegem.

aangeboden. Naar men ons meedeelde werd de firma Jullien in 1898 overgenomen door J. Bonte, gevestigd Gaucheretstraat 90 te Brussel. Drukker Van der Haeghen kocht deze machine als een gereviseerde occasie in 1920 bij J. Bonte.

Met de huidige firma Bonte werd contact opgenomen om nauwkeuriger gegevens te bekomen. Een gelijkaardig type drukmachine bevindt zich bij de verzameling van de Stedelijke Academie van Schone Kunsten. (Schenking drukkerij Vander Haeghen, Gent).

9. Drukkers

Aan het M.I.A.T. werd door de drukkerij Van-

de Weghe uit Gent een typografische rotatiepers uit 1923 aangeboden. Deze pers werd door de drukkerij gebruikt om driekleuren reclamefolders en verpakking te drukken. Ze werd gebouwd door de firma Albert en Cie, Schnellpressenfabrik Frankenthal, Rheinland (BRD).

(Schenking door drukkerij Vande Weghe, Gent).

10. Dieselmotor DEUTZ

Door de heer Van Laere uit Lokeren werd een prachtige dieselmotor DEUTZ (nr. 520245) aan het M.I.A.T. geschonken. Deze dieselmotor in 4 takt met luchtcompressor en cilindermeeppomp (nr. 7367 B) was tot 1964 werkzaam in de weverij Marchand te Zeveneken. Deze weverij was een klein familiebedrijfje met, naar ons mondeling werd medegedeeld, acht grote en acht kleine weefgetouwen. Marchand was leverancier van lijnwaadstores die worden bedrukt als aanwijzers voor tramrijtuigen. Er werden ook handdoeken geweven. De firma Deutz te Keulen werd aangeschreven om meer informatie.

De motor werd gedemonteerd en binnengebracht februari 1982 door de V.I.A.T. - werkgroep stoommachines.

(Schenking Van Laere, Lokeren).

11. Briefhoofd spinnerij, weverij, breigoederen M. FRANCK en Co, Gentbrugge

De weverij-spinnerij werd gesticht in 1899 in de Zondernaamstraat te Gentbrugge-Arsenaal, en was gespecialiseerd in dekens, vaatdoeken, dweilen, stofdoeken, molton, bovenkleding, onder de merknamen : *Astrakan, Jass, Star, Boilo (hydrophile)*, vaatdoeken *Boilo* en *Pri-ma*.

Het bedrijf M. Franck staakte de productie in 1972.

12. Oude jenevertiketten

Een tiental oude alkoholetiketten werden het M.I.A.T. geschonken, afkomstig van de voormalige jeneverstokerij St. Lucie (V. Gevaert) te Hillegem. Deze stokerij bracht op de markt : de graanjenever *Lief Jan* en *Guido*, de rhum *St. Lucie* en de cognac *Fine Vieille*.

(Schenking M. De Cock, Aalst M.I.A.T. DL 49).

13. B.O.L.T.S.

- door de heer F. Van Hyfte werd ons het bestaan gemeld van een aantal tijdschriften *De Technische School, maandblad van de B.O.L.T.S.* (Bond van Oud-leerlingen der Technische Scholen van Gent).

Het betreft de nummers van de jaargangen 1/1922 (nrs. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8), 2/1923 (nrs. 1, 3, 12), 3/1924 (nrs. 8, 10 en 11, 11) 4/1925 (nrs. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11), 5/1926 (volledig), 6/1927 (nrs. 2, 5, 7, 9, 10, 11), 7/1928 (nrs. 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11) en 8/1929 (nrs. 1, 2, 12).

(Privéverzameling Van Hyfte).

14. Waterdistributie

Schenking van een fotokopie uit : J. MARTIN, M. DEWANDRE, *Guide Pratique pour la Pose et l'Entretien d'une Distribution d'Eau*, Parijs-Luik, Uitg. librairie Polytechnische Ch. Béranger, 1924.

15. Electriciteit, verbruiksrekeningen

Schenking van twee verbruiksrekeningen van stroom van de electriciteitsdienst van de gemeente Zaffelaere (oorlogsjaren 1917 en 1918). De rekeningen staan op naam van het *Bestuur van het Gewestelijk Hulp- en Voedingscomiteit* (M.I.A.T., DL 28).

16. Textiel

In fotokopie ontving het M.I.A.T. *Le Guide par l'image. Chambre de Commerce de Lyon. Musée Historique des Tissus. Musée des Arts Décoratifs.* Angers o.d. Henri D'HENNEZEL. Deze brochure geeft een beeld van de belangrijkste textielstukken in het *Musée Historique des Tissus* te Lyon. Het idee van het museum dateert uit 1856 en kwam tot stand in de schoot van de Kamer van Koophandel van deze stad. Een eerste tentoonstelling werd georganiseerd in 1964 in het Palais du Commerce. Het eigenlijke museum werd opgericht in 1890. Tientallen kostumes, stalen van zijde en andere textielstoffen, tapijten e.d.m. werden ondertussen verzameld.

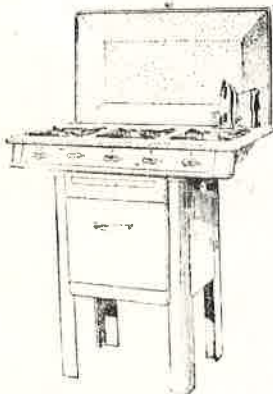
17. Stoommachines

Schenking in fotokopie van Ed. LEFRANCOIS : *Mécanique Populaire Instructions sur les Machines. Machine à Vapeur*, Gent, J. d'ELHOUNGNE (bij Sint-Baafs), 1835.

18. G. CREYF, Handboekje over de weefselfouten en hun oorzaak, Gent, Vyncke.

Vijf types gastoestellen voor huishoudelijk gebruik ca. 1940.

5 trouwe, spaarzame, vlotte, nette dienaars !

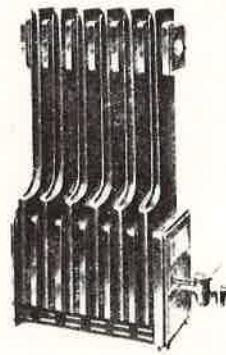
Gasformis

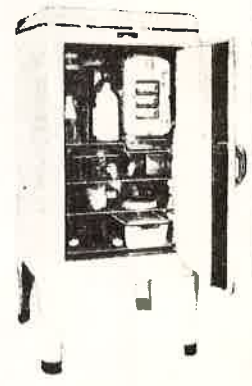
Waterwarmer

Gasstrijkijzer

Gasradiator

Gaskoelkast

Datum 19 FEB 1941 17 FEB 1941

Kwijt-schilt van verbruik
maanden

2/

1941

1941

1941

1941

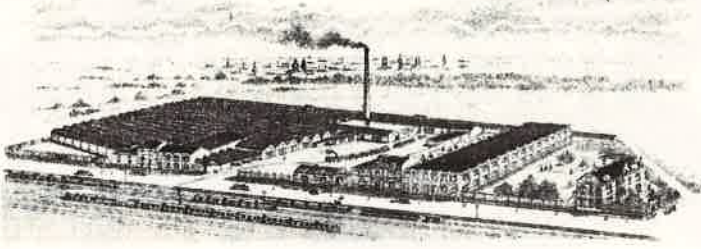
Bij overschrijving herhaal a. u. b. het 'n' vermeld op keerzijde alsook datum van aanbieding.

r de bestemming

TEXTIEL - GENT

Medeelting

Handwritten signature

<p>MAISON FONDÉE EN 1899 RUE SANS NOM 4 GENTBRUGGE - SUD BELGIQUE</p> <p>FILATURE ET TISSAGE COUVERTURES EN COTON LAINE ET MI LAINE TORCHONS LAVETTES CHAMOISETTES MOLLETON</p> <p style="text-align: center;"> <small>TRADE MARK DÉPOSÉE</small> </p>		<p>HUIS GESTICHT IN 1899 ZONDERNAAMSTRAAT 4 GENTBRUGGE - ZUID BELGIE</p> <p>SPINNERIJ EN WEVERIJ DEKENS IN KATOEN WOL EN HALF-WOL DWEILEN VAATDOEKEN STOFDOEKEN MOLTON</p> <p>TÉL. 25 21 69 - 25 45 86 TÉLÉGR. FRANKCO - GAND CODES USED A B C 4 III AND 5 III R. C. 583 H R C. CH. POST 13522</p>
<h1>M. FRANCK & C°</h1> <p style="text-align: center;">SOCIÉTÉ EN NOM COLLECTIF</p>		

Briefhoofd katoenspinnerij en -weverij
M. Franck en Co Gentbrugge.

Gedetailleerde bespreking van veelvoorkomende fouten in weefsels; fouten in de zin van de ketting, fouten in de zin van de inslag, slechte zelfkanten, fouten van diverse aard.
(Schenking P. De Groote, Wondelgem).

- 19. G.C.J. VERKERK, C.J. VAN DE WELL, Viertalig electrotechnisch-werktuigkundig woordenboek, Amsterdam, Scheltema & Holkema's Boekhandel, 1908, Tweede druk.**

(Schenking G. Deseyn, Evergem).

- 20. Usines Belges de la General Refractories, Seilles-Andenne.**

Publiciteitsbrochure, geïllustreerd, interessante fotoreportage van productieproces (fabrieksgebouwen en machines). Eind 30-er jaren, doch met foto's uit de ganse periode tussen de beide wereldoorlogen.
(Schenking Eggermont, Gent).

- 21. LOUIS VARLEZ, Le plan Social de Gand, IIIe partie : syndicats d'ouvriers et d'employés, Gent, Ad. De Brabandere (Sint-Jansvest), 1897.**

Bevat o.a. statistieken over de Gentse syndicaten (aantal leden in de verschillende sectoren, geslacht der leden, enz.) en een beknopte samenvatting van de geschiedenis van de syndicale beweging te Gent; de reglementen, hulpverlening, en een bibliografie van de auteur.

- 22. P. BUSTRAAN, Staalconstructies, Deventer, N.V. Uitgeversmaatschappij E. Kluwer, 1949, zevende druk.**

Beknopt leerboek van middelbaar technisch onderwijs en zelfstudie (onderwerpen : klink- en houtverbindingen; gelaste verbindingen; berekening van gedrukte stalen staven, liggers, kolommen, vakwerken, vakwerwanden en staalconstructies van hefwerktuigen).
(Schenking G. Deseyn, Evergem).

- 23. B. VALERIUS, Traité Théorique et pratique de la Fabrication de la fonte, Paris-Bruxelles-Gand-Leipzig, 1851.**

Vervolg op het werk *Traité théorique et pratique de la fabrication du fer*, 1841, van dezelfde auteur.

Inhoud : propriétés du fer, de l'acier et de la fonte; notions générales des minerais de fer; description sommaire des principaux cites ferrifères de la Belgique; notions générales des combustibles (végétaux et minéraux), notions des machines soufflantes, de l'air chaud; les hauts fourneaux et usines à fonte; la conduite des hauts fourneaux; statistique métallurgique de la Belgique et description de quelques hauts fourneaux d'autres pays.
(Schenking G. Deseyn, Evergem).

- 24. P. VAN CAPPELLE, De electriciteit; hare voortbrenging en hare toepassing in de industrie en het maatschappelijk verkeer (deel 1), Leiden, A.W. Sythoff's Uitgeversmaatschappij, 1915, zevende druk, 1922, achtste druk.**

Hoofding van jaargang 1927 van het maandblad : "De Technische School", van het B.O.L.T.S. - Bond der Oud leerlingen der Technische Scholen.

Inhoud : het voortbrengen van elektrische stroom; galvanische elementen, dynamo, secundaire stroomontwikkelaars, de beklede geleiding, op zichzelf staande installaties, elektrische centrales; het booglicht, de gloeilamp, verlichtingsinstallaties voor bijzondere doeleinden, toepassingen van de elektrische vonk, de toepassing van sterke verlichting door de stroom.

(Schenking E. Levis, Wondelgem)

- 25. H. MATTEUW & J. MATTHYS, *Hoe moet ik mijn werk traceren?*, Handboek van de metaalbewerker, Brugge, Uitg. De Meester, 1940.**

Uit de inhoud : beschrijving van meetgereedschap, berekenen en traceren van tandwielen, projectietekenen toegepast op de tracering van metalen onderdelen.

(Schenking : G. Deseyn, Evergem).

- 26. E. LECLERCO, *L'ABC du Tisseur*, Paris, Ch. Béranger, s.d., 3 dln.**

Tekst, figuren, textielstalen.

(Schenking M. De Lee, Lokeren).

28

- 27. *La Belgique - exposition internationale des arts décoratifs et industriels moderne, Paris 1925 - Revue de la participation Belge.***

Uitgegeven ter gelegenheid van de opening van het Belgisch paviljoen. (Met bijdragen over de tentoonstelling in het algemeen, de mode in 1925, de meubelontwerper Alfred Chambon, en talrijke publicitaire bijdragen en reclames in Art-Deco-stijl).

- 28. A. DE BLOCK, *Luchthaven en vliegwijk van Gent*, 1938.**

Ontwerp (beschrijving, onteigeningstabel, wegprofielen, urbanisatieplan, plan luchthaven) : project voor de uitbouw van de luchthaven van Sint-Denijs-Westrem en aanleg van nieuwe woonwijk tussen het Sint-Pietersstation en de vliegpleinen van Sint-Denijs-Westrem. (Niet gerealiseerd.)

- 29. O' BUYSE, *Une université du travail*, Paris, Dunod & Pissat, 1914, 3 delen in één band.**

Fundamentele ideeën over de organisatie van het technisch onderwijs van arbeiders, bedienden in de industrie en de handel; een universiteit van de arbeid : functies, aard van de verschillende diensten, onderwijzend kader; het technologisch museum : de afdelingen peda-

gogische, technische en sociale actie. Organisatie en ervaringen van de universiteit van de Arbeid te Charleroi.
(Schenking O. Deseyn, Gent).

30. Diverse catalogi

- *Electrobel-Engineering "Grands Ensembles"*, Bruxelles, enkele recente realisaties van het studiebureel "Electrobel Engineering" (electriciteit, gas en openbaar vervoer);
- *Electrobel 1929-1979* beknopte geschiedenis;
- *Electrobel engineering 1980* : recente realisaties;
- Catalogi van *Bekaert* - draadtrekkerij, afgewerkte produkten, staaldraad, steelcard, zachte staaldraad;
- *Cockerill Yards Hoboken 1873-1973* : beknopte geschiedenis en steekkaarten van de voornaamste schepen gebouwd in de scheepswerven te Hoboken;
- *Cockerill Yards Hoboken* : reclamefolder van "bulk carrier" van 140.000 ton;
- diareeks *De haven van Antwerpen* : reeks van 32 dia's uitgegeven door de stad Antwerpen - Havenbedrijf - Algemene Directie (Stadhuis).
(Schenking R. Gobyn).

KNOKKE-HEIST, MUSEUM SINCFALEN

Het heemkundig museum Sinconfalen te Knokke-Heist signaleert ons een tweetal merkwaardige vondsten.

Beide voorwerpen zijn afkomstig uit de streek Lissewege en zijn vermoedelijk rond de eeuwwisseling te dateren. Het eerste is een schuine zeef, ter plaatse fatouw genaamd, waarop het "gekalanderd" graan na de winter gezeefd werd. Met kalanderen van het graan bedoelt men de wormpjes en pelletjes die zich gedurende de winterperiode in het graan genesteld hebben.

Van het tweede voorwerp heeft men tot op heden functie noch benaming kunnen achterhalen. Volgens sommigen dient het om schapen te castreren, terwijl anderen het beschouwen als een toestel om busselhout te binden.

Geïnteresseerden nemen contact op met de conservator van het museum : Johan Ballegeer, Europastraat 24 te Lissewege.

HELMOND, GEMEENTEMUSEUM

Het gemeentemuseum van Helmond (Nederland) wenst onze aandacht te vestigen op zijn collectie waarin zich ondermeer een verzameling schilderijen rond het thema "industrie" en "arbeid" bevindt.

Deze unieke verzameling, waaronder heel wat namen van bekende Nederlandse kunstenaars, beslaat in hoofdzaak de periode 1830-1850.

Nadere inlichtingen zijn steeds te bekomen bij het museum : Kasteelplein 1, 5701 PP Helmond.

Vuurvaste steenbakkerijen Seilles-Andenne : machinaal in vorm persen van vuurvaste stenen; bemerk de transmissie-as (dertiger jaren).

